

Godt naboskab.

Nábúi = "Én der bor næved" (oldnordisk)

Det er en eller flere personer, som du og din familie, uanset jeres indstilling til dem, er tvunget til at sameksistere med. Og nej, de er ikke lige som jer – og bliver det heller aldrig.

Hvis du synes at DINE naboer er mærkelige og de opfører sig forkert og gør underlige ting, så husk at for DEM er det DIG der er naboen.

Helt overordnet kan man sige at der er en gylden regel for godt naboskab:

Tal med og lyt til din nabo.

I en rækkehusbebyggelse er vi tæt på hinanden, vi har fælles hække, vi går frem og tilbage i rækken lige forbi hinandens huse, vi parkerer vores biler tæt på hinanden. Vi er så tæt på hinanden, at det der foregår på den ene grund godt kan have en indvirkning på hvordan det er at opholde sig på nabogrunden.

Der er selvfølgelig nogle regler som vi alle skal overholde. Derfor skal vi kende reglerne og påtage os et ansvar for at overholde dem. Men det kan ikke undgås, at der fra tid til anden opstår uenighed eller konflikt. Her er det vigtigt at huske at en sag kan ses fra to sider (af hækken ...). Det der er glade børns leg i den ene have kan godt lyde som larm inde hos naboen, mit høje træ som giver en behagelig skyggefuld krog i MIN have kan kaste en lang skygge ind over naboen som måske gerne vil sidde i stolen i solen med udsigt til blå himmel.

Der vil uvægerligt være spørgsmål der opfattes forskelligt af forskellige beboere. Når det sker er det første skridt at tale med naboen. Forklar hvad problemet er, forklar hvilke gener det påfører dig og hør hvad naboen siger til det. Foreslå evt. en mulig løsning. Hvis der er tale om noget der er reguleret i en lov eller f.eks. i grundejerforeningens vedtægter kan man gøre opmærksom på det og minde om at disse bestemmelser er gældende og skal overholdes. Vær saglig og undgå at tale konflikten op.

Her kan man læse mere i bladet fra Parcelhusejernes Landsforening Mit Hus nr. 2 fra 2014 som omhandler en række af de emner der ofte giver anledning til uenigheder mellem naboer.

Parkering

Et emne som har været fremme nogle gange i Hyldebjerg. Vi går ud fra at de fleste helst vil parkere på de pladser der er nærmest den række hvor de selv bor. Det vil for det meste kunne lade sig gøre, men "bildækningen" er måske ikke lige stor i alle rækker så der KAN være rækker hvor den nærmeste parkeringsplads er fyldt op så man må parkere ud for en af de andre rækker og således får lidt længere at gå. Vi har aldrig observeret at alle pladser i Hyldebjerg har været optaget samtidig.

Reglerne for parkering er de samme uanset om vejen er offentlig (som Hyldebjerg) eller der er tale om en privat fællesvej. Det vil således ikke ændre noget at vi "får" vejen af kommunen (ud over at vi ville skulle betale vedligeholdelse af vejen).

Med hensyn til parkering af andet end biler, f.eks. trailere og campingvogne er der ingen parkeringsbekendtgørelse i Lejre kommune, så her gælder færdselslovens regler.

Vi må ikke lave vores egne regler for parkering.

Brændeovne

Der er nogle krav som skal overholdes. For det første brændeovnsbekendtgørelsen som du kan finde via Retsinformation.dk (Simpel søgning efter "brændeovnsbekendtgørelse" finder den nyeste) . Den pr 24. juni 2018 gældende udgave findes her : <https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=197026> .

Desuden gælder lejre kommunes bekendtgørelse som findes her:
<https://www.lejre.dk/borger/natur-og-miljoe/miljoe/miljoegener/braendeovne/> .

Samme sted findes den gældende bekendtgørelse sammen med gode råd om brændeovne og fyring i disse.

Bebyggelsesgraden i Hyldebjerg er høj og det betyder, at der ikke er langt fra din skorsten til din nabos vinduer og døre. Vi må derfor bede brændeovnsbrugere om at udvise hensyn og omtanke. Det kan være en god ide at tale med sine nærmeste naboer og høre om de er generet af røg. Vindretning og –hastighed kan have indflydelse på om røgen spredes eller den bare når ind til naboen. Der kan også være særlige hensyn at tage hvis du har naboer der er særligt følsomme overfor røg eller som har luftvejssygdomme som forstærkes af røg.

Stierne mellem rækkerne.

Omtales således i Lokalplan 73.

*"Adgang til de enkelte rækkehuse sker ad private gangstier, og disse stier fungerer som brandveje.
Stierne har ligeledes forbindelse til stien syd for bebyggelsen."*

*"§5.3 Adgangsvej til de enkelte ejendomme sker langs husrækken ad en 3 m bred anlagt sti.
Vedligeholdelsen påhviler grundejerforeningen. Renholdelse og snerydning påhviler parcellernes ejer"*

Det betyder, at den enkelte grundejer har ansvaret for at stien renholdes, sneryddes og gruses og at de tilgrænsende hække og øvrige planter ikke breder sig ud på stien og forhindrer eller besværliggør passage. Denne pligt har grundejeren uanset om han er hjemme eller ej, dvs. hvis man er væk i kortere eller længere tid, skal man sørge for at aftale med andre, at disse opgaver bliver løst.

Tænk også på at det en del af året er ret mørk i rækkerne både aften, nat og morgen, så det er en god ide at lade noget lys brænde udenfor eller at opsætte en bevægelsessensor der kan tænde lyset når nogen går forbi. Det kan være til hjælp for dine naboer (og til gene for indbrudstyve).

Hvor rent og pænt skal der være i Hyldebjerg?

Her er der ikke så mange håndfaste regler, men man kan finde nogle anbefalinger rundt omkring. Det handler primært om hvad vi kan gøre for ikke at tiltrække rotter. Med hensyn til hvad der er "pænt" må vi nok leve med at det er noget der er delte meninger om.

Der findes en vejledning fra Miljøministeriet som præciserer grundejernens ansvar. Nogle kommuner (men ikke Lejre) har lokalt fastsat lidt mere præcise krav.

Konflikter mellem naboer.

Noget af det sværeste ved at skrive en tekst om konflikter mellem naboer er at det er noget mange kender til og søger man på internettet efter "nabo" og "konflikt" får man stribevis af resultater som ville være relevante nok, men vi begrænser os til dette fra Jyllands-Posten Bolig 12. nov. 2016.

"I 2014 viste en måling foretaget af YouGov for Søndagsavisen, at næsten hver anden dansker har haft en konflikt med en, de bor tæt op ad. Hos Parcelhusejernes Landsforening genkender formand Allan Malskær billedet. Han mener, at vi alle sammen kan blive bedre til at tage hensyn til hinanden."

- Vi behøver ikke synge højt, når vi kommer hjem fra julefrokost. Vi behøver ikke smække låget i på affaldsbeholderen, når vi rydder op sent om aftenen, for måske står beholderen lige ved naboens soveværelsevindue. Vi behøver ikke dytte i hornet som farvelhilsen, når vi kører på arbejde om morgenen. I stedet for "mig-mig-mig" kunne det godt være lidt mere "nabo-nabo-nabo", siger Allan Malskær."

Inden konflikten går i hårdknude skal man lige tænke på at et hegnsyn koster 1800 kr. i 2017-priser og det er ikke alle nabokonflikter der overhovedet kan gå ind i.

Så vi er tilbage ved: **Tal med og lyt til din nabo.**

Ovenstående er teksten fra nyhedsbrevet. Nedenfor kommer mere uddybende information og henvisninger.

Første tekst er sakset fra **"Mit Hus" 2014-02 udgivet af Parcelhusejernes landsforening.**
(Teksten fra "Mit Hus" er markeret med *kursiv - vigtige dele af teksten er fremhævet med rødt.*)
Det drejer sig om nogle emner som ofte giver anledning til uenighed mellem naboer.

"Træer

Store træer er nogle skrækkelige nogen at have med at gøre. De er så formastelige, at de har det med år for år at vokse sig større og større for at få mest ud af sollyset, hvilket selvfølgelig resulterer i, at skyggen fra dem også bliver større og større. Grene er noget skidt som fanden har skabt, for de respekterer ikke hegnspæle og som tiden går rækker de længere og længere ind over hegnet, og vægten gør, at de hænger længere og længere ned mod jorden. Rødder er nogle rigtige rødder. De sniger sig som en tyv i mørket ind over skelgrænsen, ødelægger kloakrør og skubber flisebelægningen op. Ja, faktisk tårner problemerne sig op, når naturen kommer over hegnshøjde.

I forhold til træer er der nogle forhold, som man som træejer/nabo bør holde sig for øje, såfremt "striden" ikke kan løses mindeligt.

- *Skygge fra træer er et spørgsmål, der skal afklares i retten, og den nabo, der føler sig generet af den/de skyggende træ(er) skal kunne godtgøre, at skyggen er særligt byrdefuld.*
- *Nedhængende grene må ikke bare skæres af i skel. Det er først i det tilfælde, at man ikke længere kan færdes på egen grund ved hegn, at man har mulighed for at foretage afskæring. Alt andet ses som selvtægt.*
- *Ejeren af træet er ansvarlig for de skader, som træets rødder måtte forårsage på naboens grund. Naboen må dog kun efter aftale hugge rødder over.*
- *Hvis ikke træet står på foreningens fællesareal, så er sådanne sager ikke noget, som grundejerforeningen kan eller skal blande sig i.*

Hække

Med hække sondres der mellem fælles hegn og eget hegn. Eget hegn på står egen grund, mens fælles hegn (for det meste) står i skellinjen. For fælles hegn (og for den sags skyld træer, der udgør fælleshegn) reguleres spørgsmål af Hegnsloven. Loven kan læses på www.hegnsyn.dk, der er Hegnsynsforeningens hjemmeside. Opstår der strid om fælleshegn, kan man rekvirere en hegnsynsforretning ved at henvende sig til sin kommune. Det er typisk rekvirenten, der får regningen for hegnssynets afholdelse.

Bemærk at det påhviler begge naboer at vedligeholde det fælles hegn. Hver part er forpligtet til at holde den halvdel af hegnet, der vender mod egen grund.

Afklaring af stridigheder om egne hegn henhører under domstolene. Generelt skal man som ejer af et eget hegn være opmærksom på, at dette ikke må vokse ind til naboen eller i øvrigt være til gene for eller virke ødelæggende for et fælleshegn.

Der er domspraksis for, at ejere af egne hegn er blevet pålagt at bortgrave hegn, der er vokset ind til naboen.

Musik og fyrværkeri

Vi hører i løbet af et år om en del sager, hvor støj fra naboen i form af musik om natten eller affyring af fyrværkeri ødelægger nattesøvnen for de omkringliggende naboer.

Forstår den larmende nabo ikke en fin hentydning, så er der kun een vej tilbage og det er at anmelde forholdet til politiet. Tidligere blev noget sådant reguleret af de lokale politivedtægter, men nu hedder det i stedet: Bekendtgørelse nr. 511 af 20. juni 2005 om politiets sikring af den offentlige orden og beskyttelse af enkeltpersoners og den offentlige sikkerhed mv., samt politiets adgang til at iværksætte midlertidige foranstaltninger.

Kortere kunne det åbenbart ikke gøres, selv om den i daglig munde kaldes Ordensbekendtgørelsen. Bemærk i øvrigt, at der gælder særligt skærpet lovgivning for så vidt brug af fyrværkeri.

Til alle gælder det at være opmærksomme på, at støj ikke respekterer hegnsgrænser og selv om du holder meget af 1812-overturen for fuld udblæsning, så er det ikke sikkert, at din nabo har samme musiksmag. Husk også at der er naboer, der har nattearbejde, så selv om du afspiller musikken i dagtimerne, så kan det opfattes meget generende af din nabo. Så snak sammen over hegnene eller over en kop kaffe/te/øl og find ud af, om dine naboer har særlige forhold, der gør sig gældende.

Haveredskaber

Her tænkes selvfølgelig på de motoriserede af slagsen som plæneklippere, hækkeklippere og motorsave. Weekenden er startet, morgenmaden er på plads i maven og der er lige tid til et par timer i solen på terrassen krydret med fuglefløjt... og larmen når alle naboerne fyrer op for plæneklipperen for at holde styr på det genstridige græs.

Ja, indrømmet at det kan give et solidt skår i glæden, når fuglene trykker sig på grenen i stedet for at hylde solen og sommeren. Men omvendt må man også holde sig for øje, at med det stressede samfund vi har, så er der mange, der ikke har anden tid til rådighed til at straffe plænen end netop i weekenden.

Omvendt bør naboerne – selv om der ikke som sådan er nogle lovregler på området – sørge for at vise så stor forståelse for sine omgivelser, at naboerne har tid til at synke morgenkrydderen og drikke kaffen i ro og mag.

Ligeledes bør man også sørge for, at der ikke arbejdes for langt ud på eftermiddagen, således at de naboer, der har gæster på besøg er i stand til at føre en normal samtale med disse uden at skulle bruge megafon for at overdøve larmen. Så prøv at begrænse larmen til tidsrummene 10-12 og 14-17.30.

Brug af motoriserede værktøjer på "skæve" tidspunkter er som med høj musik et spørgsmål om overtrædelse af Ordensbekendtgørelsen.

Husdyr

Ikke sjældent sker det, at naboens høns eller hunde går naboerne på. Her tænkes specielt på, at disse dyregrupper ofte har det med at have svært ved at tie stille. Man skal være opmærksom på, at for så vidt høns har din kommune en lang række værktøjer til rådighed for at nedbringe generne. Typisk har din kommune en forskrift for hønsehold, der kan downloades fra kommunens hjemmeside.

Er den derimod gal med hunden og den generer naboer med gentagen eller vedholdende gøen eller tuden, så er det politiet, der er rette instans, idet forholdet så sorteres under Hundeloven. I den senere tid har der været flere forsøg landet over med at foreninger har villet forbyde hold af kamphunde. Som vi har skrevet om i et tidligere Mit Hus, så går den altså ikke. Forholdet varetages

af den lovgivende magt (Folketinget) og håndhæves i givet fald af den udøvende magt (politiet) og en grundejerforening er ingen af delene. Så lad være med at risikere at forplumre forholdet i lokalområderne med at forsøge at indføre sådanne regler og hold for øje, at en forening kun kan træffe beslutninger indenfor foreningens formål, således som dette er fastlagt i foreningens vedtægter.

10 gode råd

- *Det altoverskyggende råd til at løse problemer er: Tal om dem, før de bliver alt for uoverskuelige.*
- *Sørg for at bevare overblikket og undgå at lade problemerne overskygge sund fornuft.*
- *Tag fat i problemerne, før du bliver så irriteret, at du mister overblikket. Går man og ruger for længe over problemerne, kan alt, hvad naboen gør, pludselig blive helt forkert og ingen gensidig løsning være mulig.*
- *Hold dig til emnet og lad være med at trække alle mulige andre forhold ind for at forsøge at retfærdiggøre din klage*
- *Tag en klage af gangen. kan du få en fornuftig løsning med din nabo på et område, så vil det være så meget lettere at tale sammen næste gang, der er noget som du eller din nabo oplever som et problem. Lad derfor være med at "spare sammen".*
- *Vær indstillet på at lytte til din nabos version af forholdet. Vi er ikke alle ens og vores respektive opfattelse af omverdenen varierer – og det skal der også være plads til.*
- *Vær indstillet på at finde et kompromis i stedet for hårdnakket af holde på netop din løsning. Går man ind til naboen med en "enten/ellers-løsning" i hovedet, så kan man lige så godt lade være, for så er sagen dømt til at gå i hårdknude allerede inden det første ord er sagt. I mange tilfælde kan f.eks. sager om skyggede træer løses ved at man finder et økonomisk kompromis for at slippe af med træerne. Det vil i alle tilfælde være billigere end en retssag, hvor det reelt kun er advokaterne, der tjener på det.*
- *Undgå for enhver pris selvtægt. Du kan sidde med nok så god en "sag", men skrider du til selvtægt er du solgt til stanglakrids.*
- *Inden du brokker dig over forhold hos naboen, så tjek lige med kommunen, om denne har fastsat regler på området. Der kunne være deklARATIONER, lokalplaner eller lignende, der afgør spørgsmålet.*
- ***Vær opmærksom på, at det ikke er op til din lokale grundejerforening at agere mediator (problemløser) mellem dig og dine naboer. Bestyrelsen er der for at drive foreningen, og ikke for at risikere at blive bussemand i en strid mellem dig og dine naboer. Har du derfor brug for en mediator, så prøv at snakke med kommunen, om den kan hjælpe dig.***

Nye regler for hunde

- Folketinget har vedtaget ændring af hundeloven. Lovændringerne træder i kraft den 1. juli 2014.
- Som følge af ændringerne bliver det bl.a. forbudt at skyde strejfende hunde, og der er nye regler for vurdering af skambid.
- Skambid – nye regler
- Lovændringen indebærer en præcisering af bestemmelsen i hundelovens § 6, stk. 5 om aflivning af hunde, der ved et overfald har skambidt mennesker eller andre hunde.
- Ændringen indfører en ny, mere præcis definition af skambid, som beskriver, hvilke fysiske skader der skal være til stede, før der kan være tale om skambid.
- Hvis en hund, bider et menneske eller en anden hund, er det politiet, der konkret vurderer og afgør, hvorvidt der er tale om et skambid, og hvorvidt hunden skal aflives.

- *Med de nye regler har ejeren af hunden desuden mulighed for at forlange en hundesagkyndig undersøgelse, inden politiet træffer afgørelsen. Omstændighederne ved bidepisoden skal indgå i den sagkyndiges undersøgelse, fx om det skete under leg, i forsvar eller lignende. Verserende sager sættes i bero, så de kan blive behandlet efter de nye regler.*
- *Strejfende hunde må ikke længere skydes*
- *Herudover indføres en række ændringer som følge af forslaget om ændring af mark- og vejfredsloven. I forslaget ligger, at hunde ikke længere skal være omfattet af mark- og vejfredsloven. Derfor er reglerne om bl.a. politiets og privatpersoners muligheder for at indfange strejfende hunde nu overført til hundeloven.*
- *Strejfende hunde må dermed ikke længere skydes, medmindre det helt undtagelsesvis måtte ske i nødværge. Politiets hidtidige praksis vedr. strejfende hunde ændres ikke.*
- *De 13 forbudte hunderacer er stadig forbudte*
- *Siden 2010 har hundeloven indeholdt et forbud mod besiddelse og avl af 13 hunderacer og krydsninger, hvor disse racer indgår (to af racerne blev forbudt i 1991).*
- *Forbudsordningen opretholdes uændret. I 2010 oprettedes også den såkaldte observationsliste over hunderacer, som evt. skulle tilføjes forbudslisten. Denne observationsliste vil blive ophævet.*

Nye regler for strejfende husdyr

- *Udgivet den 22. August 2014 af pladm*
- *Mit Hus nr. 2014-02*
- *Nye regler for strejfende husdyr*
- *[Fra 1. juli er det ikke længere lovligt at skyde omstrejfende kæledyr.](#)*
- *Folketinget har vedtaget en ændring af mark- og vejfredsloven, der blandet andet betyder, at det fra 1. juli 2014 er forbudt at skyde eller på anden måde aflive hunde, katte og tamkaniner, der strejfer på ens grund.
Det er fortsat tilladt at fjerne dyret fra sin grund på en hensigtsmæssig måde, f.eks. ved at jage det væk eller forsøge at indfange det.
Det er kun lovligt at nedskyde eller på anden måde aflive dyret, hvis det angriber andre husdyr, eller der er overhængende fare for, at det vil angribe person eller ejendom.*
- *Udlevering og bøde ved strejfende dyr*
- *Lovændringen indebærer, at personer, der indfanger et dyr, som strejfer på vedkommendes grund, ikke længere kan kræve, at dyrets ejer skal betale for at få sit dyr udleveret.
Dyrenes ejer risikerer dog at blive straffet med bøde, hvis det strejfende dyr er til væsentlig gene, hvilket skal styrke dyreejerens incitament til at sørge for, at deres dyr ikke strejfer omkring og generer andre.*
- *Regler om strejfende hunde samles i hundeloven*
- *Med lovændringen bliver mark- og vejfredslovens regler om strejfende hunde samlet i hundeloven. Det gør det tydeligere hvilke regler, der gælder i forhold til hunde.
Lovændringen skal derfor ses i sammenhæng med ændringen af hundeloven, som Folketinget samtidig har vedtaget.”*

Parkering

Vi kan ikke lave vores egne regler for parkering – se dette klip fra Motor nr. 9 Årg. 2017.

Ugyldige private skilte

Lad det være sagt med det samme: Det nederste skilt til højre er ikke et officielt skilt, og bilister har dermed ikke pligt til at rette sig efter det. Det er ikke „forbudt“ at færdes eller parkere på vejen, selvom det står på skiltet, og der er ingen sanktioner.

Der er tale om en privat fællesvej i Frederiksberg Kommune, hvor vejjerne formentlig er trætte af det, de anser for at være „uvedkommende“ kørsel, og de vil afholde folk fra at køre i området. Men alle er som udgangspunkt velkomne til at færdes og parkere på private fællesveje. Det kan vejjerne kun ændre på, hvis kommunen giver dem lov til at indføre privat parkeringskontrol, hvor restriktioner skal fremgå af skiltning på stedet - f.eks. at der kun er parkering for folk med beboerlicens. Det sker dog kun i meget få tilfælde. awj

Hvor rent og pænt skal der være i Hyldebjerg?

Fra Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 913 af 27/06/2016:

”Generelle pligter

§ 2. Enhver, der konstaterer forekomst af rotter, er ansvarlig for, at dette straks anmeldes til kommunalbestyrelsen.

§ 3. Grundejere skal rottesikre og renholde deres ejendomme herunder brønde og stikledninger således, at rotters levedmuligheder på ejendommene begrænses mest muligt.”

Mere detaljeret i Naturstyrelsens ” Vejledning om forebyggelse og bekæmpelse af rotter ” af Peter Weile Torben F. Jensen m.fl. (2015):

Grundejerens forpligtelse i medfør af bekendtgørelsens § 3 til at sikre og renholde sin ejendom i byzone omfatter følgende:

- 1) *Ydermure og sokler skal være intakte og uden beskadigelser. Bindingsværksmure og andre ydermure af mindre end én stens tykkelse skal overalt være hele og tætte, og de kan kræves sikret med rottenet (dvs. galvaniseret jerntråd med en tykkelse på ca. 1 mm og med en maskestørrelse på højst 20 mm), skifer-, eternitplade el.lign. ned til 60 cm under og op til 30 cm over jorden.*
- 2) *Bygningernes tage skal være hele og tætte.*
- 3) *Ventilationsriste i sokkel og mur skal være hele og fastgjorte, og de skal være af et materiale, som rotter ikke kan trænge igennem. Gennemføringer til elkabler, rør m.v. i mur og sokkel skal sikres med galvaniseret trådnet, plade eller med et andet materiale, som rotter ikke kan trænge igennem.*
- 4) *Vinduer skal altid være forsynet med hele glas eller rottenet med en maskevidde på max. 20 mm.*
- 5) *Yderdøre og porte skal afpasses og vedligeholdes således, at de slutter tæt i karm og dørtrin. I dørtrin og port/indkørsler kan det kræves, at der anbringes en jernskinne nedstøbt i beton. Ligeledes kan døre, porte og lemme etc. kræves beklædt med jernplade el.lign. på de nederste 30 cm. Døre og vinduer til ubeboede kældre og lofter skal holdes lukkede, når lokalerne ikke benyttes. Yderdøre - herunder bagdøre og kælderdøre - kan endvidere kræves forsynet med dørlukkere.*
- 6) *Huller og revner i gulve, vægge og lofter, samt gårdspladser, lyskasser el.lign. skal repareres med et materiale svarende til det oprindelige, eller stoppes med galvaniseret trådnet og udstøbes med beton.*

- 7) *Hønsegårde, hønsehuse, dueslag, kaninbure og andre dyrestalde kan kræves rottesikret, som beskrevet under punkterne 1-6. Foder skal opbevares i rottesikre beholdere. Hønsehuse, dueslag og andre dyrestalde, der ikke kan rottesikres, som beskrevet under punkt 1, skal hæves mindst 35 cm over jorden.*
- 8) *Bygningers afløbssystemer skal være tætte og deres konstruktion overholde de gældende bygningsbestemmelser. Afløbsbrønde skal være forsynet med rottetætte riste eller dæksler, og brud på afløbsbrønde skal straks repareres. Faldstammeudluftninger, der ikke er forsynet med vakuumventil, skal forsynes med rottenet. Under vakuumventiler kan der med fordel anbringes metalnet, der forhindrer rotterne i at gnave sig ud gennem ventilen. Endvidere skal tagedløb og afløb udmunde under rist eller dæksel.*
- 9) *Træer, buske og espaliervækster, der vokser op til eller op ad murværk, skure etc. kan kræves beskåret eller eventuelt helt fjernet, da rotterne ofte benytter disse vækster til at trænge ind i bygninger og tagkonstruktioner.*
- 10) *Brændestabler, brædder, stolper el.lign. materialer skal klodses op over jorden og skal ligge frit fra mur, vægge eller hegn. Forfaldne skure el.lign., som vanskeliggør bekæmpelsen, kan kræves fjernet.*

Ti gode råd mod rotter

1. Få tjekket, at kloakker, afløb og toiletter er intakte.
2. Lad en kloakmester lave tv-inspektion ved mistanke om defekte kloakrør. De koster omkring 1.500 til 2.500 kroner
3. Overlad kloak-arbejde til en autoriseret VVS'er eller kloakmester.
4. Få evt. en autoriseret til at montere rottestop på kloakrøret. Der findes flere muligheder og koster fra 1.000 til 6.000 kroner.
5. Få monteret metalnet over faldstammeudluftning.
6. Lad aldrig kloakrør og faldstammer stå åbne, prop dem til.
7. Luk altid gamle, ubenyttede kloak- og afløbsrør helt inde ved hovedledningen. "Døde" kloakrør er rigtig gode rottereder.
8. Skru metalriste i gulvafløb fast.
9. Undgå affaldsbunker i gårde, kældre og på lofter.
10. Sørg for, at døre og vinduer slutter helt tæt til karmen.